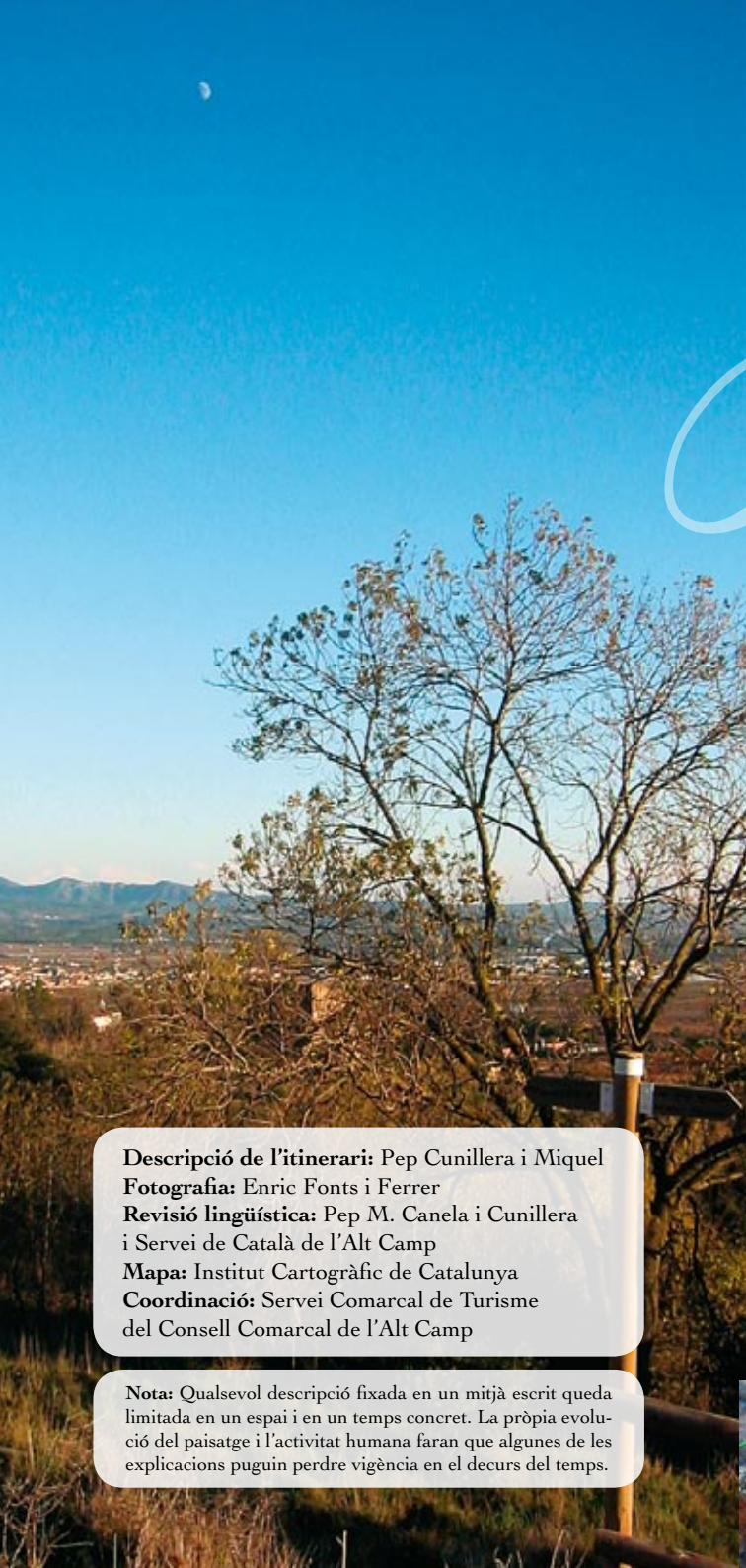

Pels camins de l'Alt Camp

7

*Un tomb pel
Jordà*

Descripció de l'itinerari: Pep Cunillera i Miquel

Fotografia: Enric Fonts i Ferrer

Revisió lingüística: Pep M. Canela i Cunillera
i Servei de Català de l'Alt Camp

Mapa: Institut Cartogràfic de Catalunya

Coordinació: Servei Comarcal de Turisme
del Consell Comarcal de l'Alt Camp

Nota: Qualsevol descripció fixada en un mitjà escrit queda limitada en un espai i en un temps concret. La pròpia evolució del paisatge i l'activitat humana faran que algunes de les explicacions puguin perdre vigència en el decurs del temps.

7. Un tomb pel Jordà

En aquesta caminada recorrerem una part de la serra de Miramar coneguda com a partida del Jordà, la qual està inclosa en l'Espai d'Interès Natural del tossal Gros de Miramar.

Sortirem de Figuerola del Camp, poble encimbellat en un turó arrapat al peu de la serra. Aquest bonic poble domina, com a bon guaita, l'extensa plana del Camp de Tarragona fins a la costa de la mar Mediterrània.

Per la banda solana, enfilarem el camí ombrejats per un alzinar de gran bellesa fins a l'era del Caterí, al capdamunt de la carena. Els senglars s'han fet senyors d'aquest meravellós indret. Continuarem per l'obaga; agafarem un sender envoltat d'una munió de grèvols espectaculars que ens durà fins gairebé el coll de Coloma. Aquí podrem decidir si tornem a Figuerola per la pista o bé ascendim, pel sender que ressegueix la cinglera, a la muntanya més alta de la serra de Miramar: el tossal Gros, de 867 m, o tossal de Sant Jordi, conegut més planerament pel Morrot. No cal dir que la pujada al cim és del tot recomanable, tant per la bellesa dels paisatges que des de dalt s'albiren, com pel gran valor natural de l'indret. La baixada és de cara al castell de Prenafeta fins al coll homònim i d'aquest a la pista, que coincideix amb el GR 175, la Ruta del Cister, i va planejant fins al poble de Figuerola del Camp. Al llarg del recorregut trobarem plafons informatius de l'itinerari de natura referents a la vegetació, la fauna, la flora, la geologia, etc.

Escolliu l'itinerari que escolliu, ja veureu com quedareu gratament sorpresos d'un dels racons més ben conservats de l'Alt Camp.

Vista de la plana del Camp

7. Un tomb pel Jordà

Temps

Distància

0:00
Parcial

0:00
Total

0,000
Parcial

0,000
Total

Figuerola del Camp. *Municipi de l'Alt Camp (480 m) que s'estén al vessant sud-oriental de la serra de Miramar i culmina al tossal Gros o tossal de Sant Jordi (864 m). Comprèn el poble de Figuerola i l'antic poble de Miramar. El terme ha estat poblat des d'antic. Data del neolític la cova del Gat, a la partida del Mas d'en Llop. Hi ha també la torre de la Mixarða, datada als segles XII-XIII i refeta i fortificada al segle XV. Hi trobarem allotjament, bar i botigues de queviures.*

Som a la font del Portal. Sortim del poble pel carrer de la Mare de Déu de l'Esperança. Davant de la granja d'aviram del Federico comença el camí dels Horts, que fa de partió entre les partides dels Avellanars, a l'esquerra, i la dels Aiguablanc, a la dreta. Segueix el petit torrent que recull les aigües que neixen al peu de la serra, les quals antigament s'aprofitaven, amb molta més intensitat que no pas avui en dia, per regar els petits horts situats a les seves lleres.

Pels camins de l'Alt Camp

0:05 0:05

0,400 0,400

Cruïlla i caseta de registre de la mina d'aigua. Seguim cap al nord en direcció a la muntanya. Comença una zona de gran interès geològic, per la presència de roques volcàniques.

0:05 0:10

0,200 0,600

Cruïlla i caseta de registre de la mina d'aigua. Seguim recte amunt i deixem el camí de la dreta (si el seguíssim uns quants metres podríem observar uns bons blocs de roques volcàniques de colors foscos, plenes d'esquerdes i foradets). La mina recull les aigües que abasteixen la font del Portal i el dipòsit del poble.

0:13 0:23

0,600 1,200

Camí de l'esquerra fins a unes edificacions. Continuem amunt; s'ha acabat la zona volcànica.

0:02 0:25

0,100 1,300

Camí de la dreta fins a un camp d'avellaners. Seguim pujant cap a la muntanya. Podem observar com les roques que vèiem a la primera cinglera s'enlairen fins a formar el cim del tossal Rodó; la cinglera s'enlaira, però continua mantenint el mateix gruix que a la resta de la serra, la qual podem observar cap a la dreta. Per sobre, veurem una zona amb vegetació i, encara més amunt, una segona cinglera més elevada que arriba a desaparèixer.

La mina recull les aigües que abasteixen la font del Portal i el dipòsit del poble

7. Un tomb pel Jordà

Falguera

0:10 0:35

0,600 1,900

Mas reformat de l'Eusebio. Bosc del Faló. A la dreta ens queden les edificacions reformades del mas; a l'esquerra, un bon bosc d'alzines. El camí puja una mica més.

0:02 0:37

0,150 2,050

Final de les parades. Fort tomb a la dreta. Ens trobem a uns 600 m d'altitud. El camí ben aviat es convertirà en un senderó que s'enlaira fent ziga-zagues per superar la cinglera. Deixem endarrere els colors grisosos o foscos de les pissarres i gresos (grauvaques) de l'era geològica del paleozoic, per trobar-nos amb els colors rogencs de les argiles i els clars de les calcàries, de l'era mesozoica. En un dels trams de la cinglera, a mà esquerra, observarem unes roques de color gris clar clapejades amb unes taques en forma de "cuc", de color més fosc; aquestes taques són restes fòssils d'algues fucoides i les roques s'anomenen calcàries fucoides.

0:14 0:51

0,700 2,750

Pista forestal. Final del senderó. Arribem a uns 690 m d'altitud després d'haver superat la cinglera. Ens trobem la pista dels Sarrills, que seguirem cap a l'esquerra.

Aquesta pista enllaça Cabra del Camp amb l'era del Cate-rí pel vessant sud de la serra. Al camí podem veure clarament el color vinós de l'argila que constitueix la franja de terreny que queda entre les dues cingleres.

Pels camins de l'Alt Camp

0:08 0:59

0,550 3,300

Era del Caterí (737 m). Esplanada força gran i cruïlla de camins. Seguim recte en direcció oest. El sòl és argilós i hi ha bosc de pi roig; aquest tipus de sòl és força impermeable i permet que entre la vegetació hi hagi bassals que retenen l'aigua de la pluja; els senglars els aprofiten per rebolcar-s'hi i després refregar-se als troncs dels pins.

El camí de la dreta, cap al nord, ens portarà en cinc minuts a la font del Teix, situada en una clotada. Arribarem a una placeta des d'on podrem gaudir d'una bona perspectiva de la Conca. Hi ha una cadena que delimita la zona PEIN. Un senderó a l'esquerra, amb una forta baixada, ens portarà a la font arranjada, l'any 2000, per l'Ajuntament de Figuerola i l'ADF local.

0:01 1:00

0,100 3,400

Bifurcació. Sender a l'esquerra. Seguim pel senderó en direcció oest. Deixem la pista ampla que baixa cap a la font del Bou arranjada, també per les entitats locals, l'any 1999.

El senderó va planejant enmig del bosc espès, seguint més o menys la cota dels 730 m. Ens trobem a la part obaga de la muntanya, amb vegetació abundant i amb magnífics exemplars; hi hem identificat pi roig, grèvol, alzina, auró negre, arç blanc, arçot, càdec, romaní, bruc d'hivern, galzeran, arítjol, lligabosc, matabou, heura, esbarzer, coronil·la boscana, falgueres, molles... També podem observar la vall que l'erosió ha excavat en el sòl argilós. La vall queda limitada, al nord (a la nostra dreta), per la carena que comença a l'era del Caterí, on continuen els mateixos estrats de roques de la segona cinglera i, al sud (a l'esquerra), per la carena que formen amb les roques de la primera

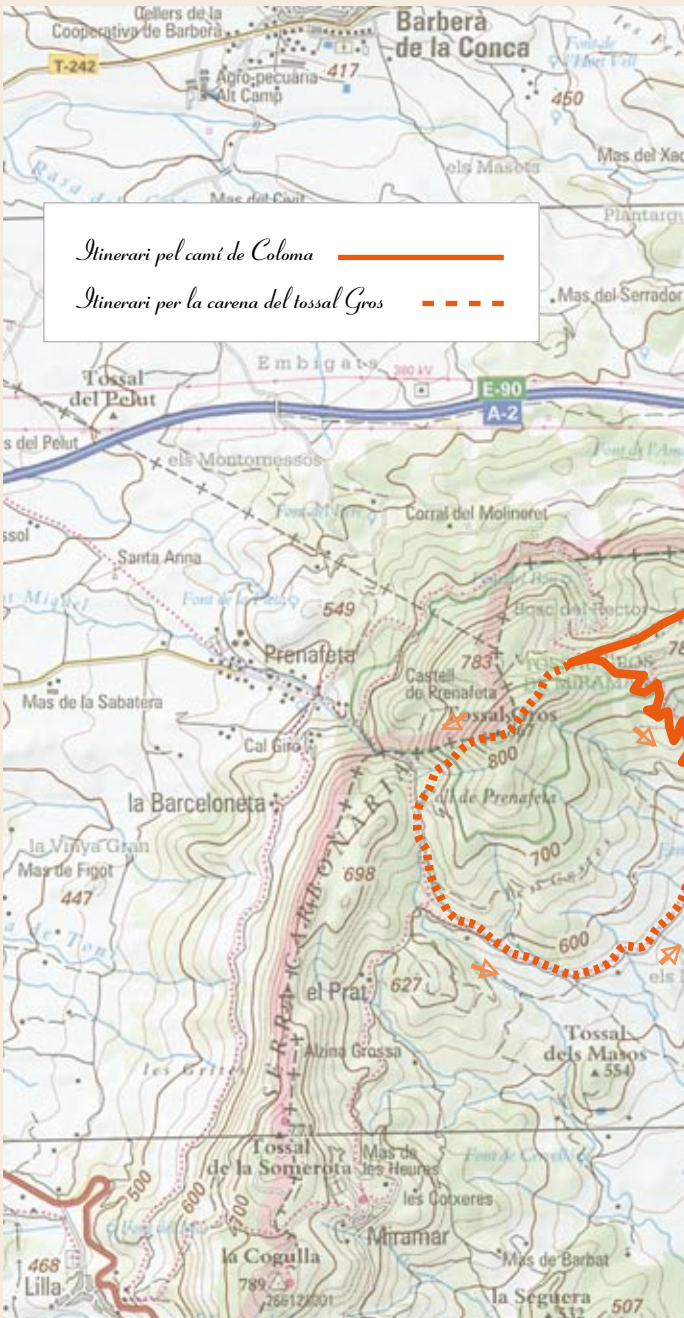
En el recorregut hi ha cartelleres d'informació

Grèvol

7. Un tomb pel Jordà

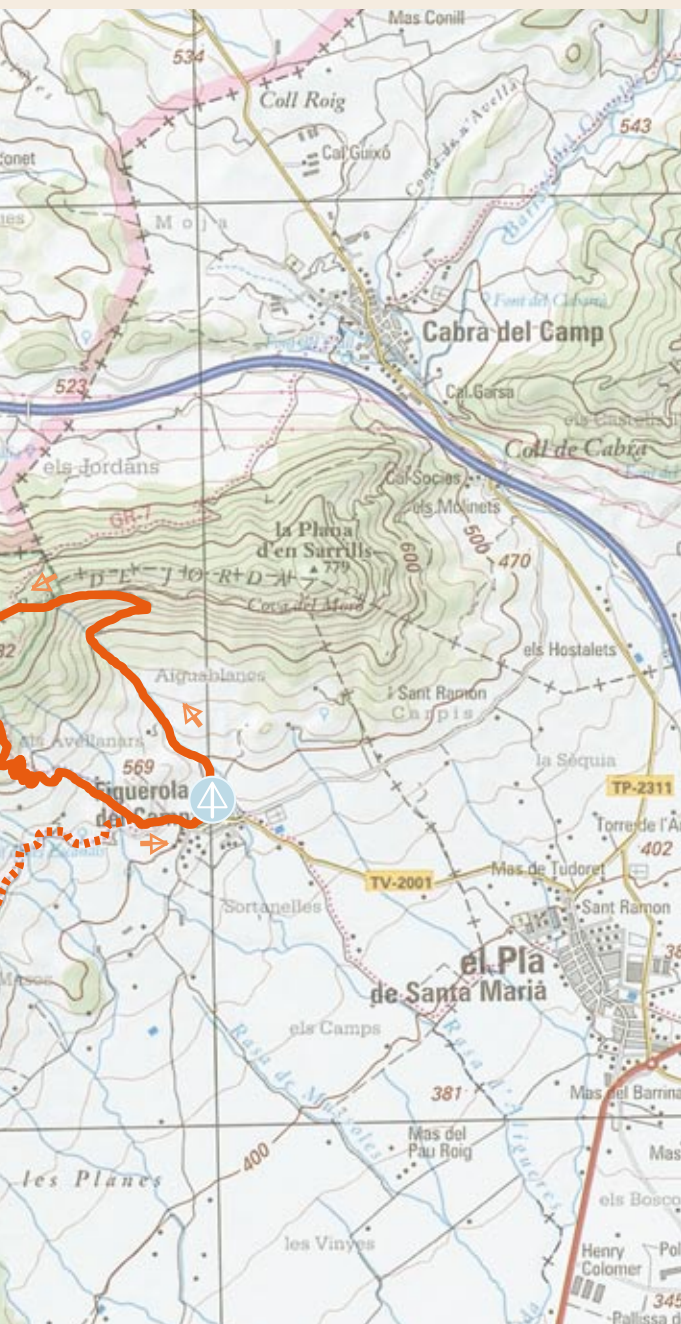

Temps 2 h 47'

Dificultat

10 km Distància

7. Un tomb pel Jordà

cinglera. Curiosament la primera cinglera, que ocupava una cota més baixa, ara es troba a una cota superior a la segona, la qual durant el trajecte recorregut fins ara era la més elevada.

0:15 1:15

0,750 4,150

Final del senderó. Pista forestal. Variant GR 175-1. Sortim a la pista i pugem cap a l'esquerra per accedir al coll de Coloma.

Ens trobem la variant per a bicicletes del GR 175-1 (Ruta del Cister, sector Santes Creus-Poblet). Si baixem, podem anar cap a les ruïnes del poble vell i del castell de Prenafeta seguint el ramal de la pista que més avall surt a l'esquerra. Si seguim pel GR passaríem per la font del Bou i arribaríem a l'actual poble de Prenafeta.

0:05 1:20

0,300 4,450

Coll de Coloma (770 m). Inici itinerari del tossal Gros. L'arribada al coll ens obre una bona panoràmica sobre el Camp de Tarragona i sobre la Conca. Ens trobem de nou amb els estrats calcaris de la primera cinglera, que ja havíem superat al final del camí dels Horts, però ara a una cota molt més elevada. Veurem fàcilment que els estrats rocosos s'inclinen fortament cap a la Conca. Si som bons observadors, veurem de nou, just al tomb, calcàries fucoides. Pel senderó que surt a la nostra dreta seguiríem enlairant-nos i resseguint la cinglera que forma tota la carena fins arribar al Morrot o tossal Gros (867 m), el cim més elevat de la serra del Jordà.

ITINERARI PEL CAMÍ DE COLOMA

Seguim per la pista que baixa ràpidament cap a Figuerola. Som a la part de la solana de la serra.

La vista sobre el Camp serà molt bona durant tota la baixada. A mesura que baixem veurem davant nostre, mirant a l'est i a una cota més baixa, una nova panoràmica de les cingleres amb el replà de Sant Ramon o de Sarrils formant una plana a la part superior de la cinglera més elevada. Curiosament la que veiem allà, a la part més baixa, és la continuació de la que tenim aquí, a mà esquerra.

Deixarem la cinglera calcària, que ja no tornarem a trobar més. El sòl del camí és d'argiles vermelloses; ben aviat, després del primer tomb a la dreta, trobarem gresos i conglomerats vermellosos. Al cap de poc entrarem a la zona dels materials

Pels camins de l'Alt Camp

Sòl de gresos i conglomerats vermel·losos

foscos de les pissarres, grauvaques, etc. com els que havíem trobat al camí dels Horts, a la primera part de l'itinerari.

Pel que fa a la vegetació, en començar el descens és de tipus arbustiu, coscoll o garric bàsicament; més avall, a la zona de pissarres, dominarà l'alzinar amb algun pi roig. A tota la baixada trobem també una gran quantitat d'estepa negra que fins ara, a la part obaga, no havíem vist.

0:22 1:42

1,750 6,200

Bifurcació i cadena. Deixem el camí que surt a la nostra dreta i una mica més enllà trobem una nova cadena i un cartell que indica que som en un espai d'interès natural de la zona PEIN. Seguim baixant.

0:18 2:00

1,050 7,250

Camí de Figuerola a Miramar. Pal indicador. Ens incorporem a aquest camí al costat d'una pallissa i seguim cap a l'esquerra en direcció a Figuerola. A la paret de la dreta, just al revolt abans d'incorporar-nos al camí principal, trobarem una bona mostra de roques volcàniques; aquestes, però, no són tan negres com les que hem vist en començar l'itinerari.

0:03 2:03

0,200 7,450

Camí a la dreta. Pal indicador. Deixem la variant 1 i ens incorporem a la ruta principal del GR 175. Retrobem de nou l'itinerari del tossal Gros.

7. Un tomb pel Jordà

0:03 2:06

0,200 7,650

Bifurcació. El camí es converteix en pista pavimentada. Agafem la bifurcació de la dreta, que fa una forta baixada i passa entremig de material pissarrós de colors ocres ataronjats que es desmunten fàcilment. Entrem al poble.

0:01 2:07

0,100 7,750

Figuerola. Entrem al poble per la font del Viudet. Continuem cap a l'esquerra pel carrer del Solar fins a la font del Portal i a la sortida del poble.

ITINERARI PER LA CARENA DEL TOSSAL GROS

Coll de Coloma (770 m). Inici itinerari del tossal Gros. Seguim pel corriol que surt en direcció oest, s'enfila per la carena i segueix la vora de la cinglera fins arribar al cim, la qual cosa li atorga una gran espectacularitat. El senderó és molt estret i en alguns trams passa entremig de vegetació arbustiva.

0:20 1:40

0,850 5,300

Tossal Gros o Morrot (867 m) Magnífica panoràmica sobre una bona part de Catalunya.

Si mirem al sud, veurem la plana del Camp de Tarragona amb tot el mosaic acolorit dels camps de conreus que embolcallen pobles i ciutats. S'estén als nostres peus fins arribar al blau del mar.

Cap al nord, en primer terme, les restes del castell de Prenafeta encimbellat, a una cota inferior, sobre la carena paral·lela que tenim sota els peus. De fet, la carena del castell, que comença a diferenciar-se a l'era del Caterí, la formen els mateixos estrats rocosos de la segona cinglera. Els fenòmens geològics de formació i erosió del relleu han fet que, aquí, puguem contemplar les dues cingleres, amb els estrats molt verticalitzats, separades per la vall que s'ha originat per l'erosió de les argiles que hi havia entre elles. En el moment d'iniciar aquest itinerari havíem observat tot aquest conjunt amb els estrats més horitzontals i amb l'ordre més previsible; és a dir: a cotes més baixes, la cinglera inferior; per sobre d'aquesta, les argiles de color vinós, i, per sobre, la cinglera superior.

Veiem també la Conca de Barberà enclotada enmig de muntanyes. Les serres del tossal de Vallbona, del Tallat i de

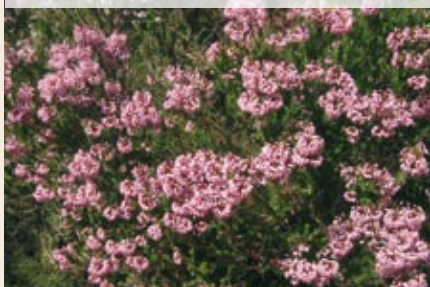

Panoràmica des del coll de Coloma

Forès ens limiten la visió de les terres de Ponent, però no dels Prepirineus i dels cims dels Pirineus, que podem veure a l'horitzó.

A l'oest, la serra Carbonària, amb la cogulla de Miramar com a punt culminant, la veiem força desviada cap al sud-oest. Els geòlegs ens expliquen que la falla del Francolí va trencar i desplaçar els trams de la serra de Miramar uns 8 km respecte de la resta de les serres prelitorals. Si ens fixem en les muntanyes de Prades, que tenim a tocar, podem constatar que, efectivament, són més amples i arriben més al nord que no pas la serra on ens trobem. Al fons, les serres de Llaberia, de Colldejou... també se'ns fan visibles.

Bruc d'hivern

Cap a l'est, veiem el coll de Coloma i la resta de la serra de Jordà, el replà de Sant Ramon o de Sarrills, la serra Voltorera i la de Selmella. A la zona de l'Alt Camp, Formigosa i Montagut ens serveixen de referència per veure, a l'horitzó, l'inconfusible perfil de les muntanyes de Montserrat. A la banda de la Conca, els conglomerats del Cogulló-Comaverd i de Sant Miquel de Montclar i, al fons, la serra del castell de Queralt. Cap al sud-est, fent de partió entre l'Alt Camp i el Penedès, la serra de Montmell se'ns presenta com una mandíbula a la qual li han arrencat un queixal immens. Hem de continuar carenejant pel corriol que baixa molt ràpidament, en direcció oest, cap al coll de Prenafeta. Podrem observar com la inclinació dels estrats rocosos és més pronunciada.

7. Un tomb pel Jordà

0:15 1:55

0,500 5,800

Final de la carena i entrada a l'alzinar. Seguim pel senderó que gira en rodó i s'endinsa cap a l'alzinar tot abandonant la cinglera.

Cap al nord, a l'altra carena, podrem contemplar els diferents murs del castell de Prenafeta, que ara ja tenim a la nostra alçada. Al mig del bosc ens trobarem estrats rocósos de gresos i conglomerats vermellosos.

0:05 2:00

0,200 6,000

Final del sender. Pista. El senderó s'acaba en una pista força ampla que a pocs metres es bifurca; seguirem la de la dreta, que fa una lleugera baixada.

Tornem a trobar els materials foscos de les pissarres, grauvagues, etc. com els que havíem trobat al camí dels Horts, a la primera part del nostre itinerari, i que no deixarem fins a les portes de Figuerola. Quant a la vegetació, continua la zona d'alzinar; trobem també una gran quantitat d'estepa negra, que fins ara encara no havíem vist.

0:03 2:03

0,250 6,250

Coll de Prenafeta (680 m). GR 175 i GR 7. Petita esplanada. Continuem pels dos GR, que en aquest tram coincideixen, i baixarem en direcció sud. Deixem, a la dreta, el senderó que baixa cap a Prenafeta en direcció nord; a l'esquerra ens queda un camí que s'endinsa cap al bosc i que està barrat amb una cadena.

0:10 2:13

0,850 7,100

Cruïlla i pal indicador. Trobem un cartell que ens indica que deixem un espai d'interès natural. El GR 7, cap a la dreta, ens portaria direcció a Miramar. Nosaltres continuem recte seguint el GR 175. Anem baixant. Aviat entrarem a la zona de conreus; segur que ens sorprendrà el moviment de terres que s'ha fet per crear una nova plantació d'oliveres, la qual, a banda de ser una nova explotació agrària, també serveix de tallafocs entre grans superfícies arbrades.

0:08 2:21

0,650 7,750

Bifurcació. Després d'un revolt pronunciat, continuem per la pista principal i deixem, a mà dreta primer, el camí de les Costes, recte a Miramar, i, a continuació, el camí dels Ave-

Pels camins de l'Alt Camp

llanars, que comunica amb el camí dels Masos, que ens portaria al tomb de la Paella (N-240) i a Fontscaldes.

Antigament hi havia la font de la Carbassa, actualment ensulsiada i quasi perduda.

0:05 2:26

0,450 8,200

Bassa de Medi Natural i antic abocador clausurat. Seguim per la pista i deixem la bassa i l'abocador a mà dreta. Deixarem, també, diversos camins laterals que menen a camps de conreu.

0:14 2:40

1,300 9,500

Drecera a la dreta. Deixem la pista principal i continuem pel camí Vell de Miramar, a la dreta, que baixa a la font dels Escanals, arreglada recentment per l'Ajuntament de Figuerola del Camp; és el lloc ideal per fer la berenada. Podrem observar les roderes dels carros marcades al rocam de les dues vessants de la clotada. Entrem novament a la zona de materials volcànics del mateix tipus que els del camí dels Horts.

0:02 2:42

0,200 9,700

Pista principal. Pal indicador. Retrobem la pista que hem deixat abans. La seguim cap a la dreta. En aquest punt enllacem amb l'itinerari que baixa directament del coll de Coloma.

0:02 2:44

0,100 9,800

Bifurcació. El camí es converteix en pista pavimentada. Agafem la bifurcació de la dreta, amb un fort pendent. Passem entremig d'una paret que es desmunta amb facilitat; són pissarres molt rebregades i de colors ocres. Entrem al poble.

Seguint pel ramal de l'esquerra entrariem al poble per darrere de l'església i podríem observar la paret posterior de l'edifici parroquial i la rosassa, de l'any 1194 (s. XII). Aquests elements foren restaurats l'any 1994 amb motiu de la commemoració del vuitè centenari de la construcció de la primera església.

0:03 2:47

0,200 10,000

Figuerola. Entrem al poble pel carrer dels Jardins i la font del Viudet. Continuem cap a la dreta pel carrer del Solar fins a la font del Portal i la sortida del poble.

Consell Comarcal de l'Alt Camp

Passeig de l'Estació, 42, baixos • 43800 Valls
Tel. 977 60 62 87 • Fax 977 61 30 71
www.altcamp.cat
consell@altcamp.cat

Parque Natural de Turismo
de la Diputació de Tarragona

Alt Camp - Conca de Barberà - Urgell

Pacte de Santes Creus

Generalitat de Catalunya
Servei d'Ocupació de Catalunya

Unió Europea

Fons Social Europeu

Consell Comarcal
de la Conca
de Barberà

Museu d'Història
de Catalunya

CONSELL COMARCAL
DE L'URGELL

Diputació de Lleida

DIPUTACIÓ DE
TARRAGONA

MINISTERIO
DE AGRICULTURA, PESCA
Y ALIMENTACION

Consorci
de desenvolupament
de l'Alt Camp

